

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő Rudnyánszky Gyula.	Kiadó laptulajdonos: Cászló József.	Egyes szám ára 4 fillér. Egyesületi és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon
Évi: Negyedévre	2 korona			
Évi: Három hónapra	12 „			
Évi: Egy hónapra	5 „			
Évi: Egy hétre	90 „			

A tanfelügyelők és tanítók munkaköre.

— szept. 13.

Csak a napokban bocsátotta ki Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter a népiskolai ifjúsági könyvtárnak felállítására vonatkozó rendeletét és most mint az új tanév egyik kiváló kormányintézkedését, máris újabb miniszteri rendeletet bocsátott ki Berzeviczy valamennyi kir. tanfelügyelőnek és tanfelügyelőségi kirendeltségnek. Az új rendelet a tanfelügyelők és tanítók munkakörének keretében rendkívül fontos utasításokat szab meg, amelyek hivatva vannak arra, hogy az eddig több ízben sajnálatosan előfordult visszaéléseket és mulasztásokat a jövőben megszüntessék.

Berzeviczy rövid miniszterkedése alatt ismételten örvendetes jelét adta annak, hogy a népélet egészséges irányban való fejlesztése érdekében a népoktatás elhanyagolt ügyét nemzeti fontosságú kulturpolitikának tekinti, amelynek teljes fölépítését szem elől nem tévesztve fokról fokra hozza meg reformáló rendeleteit. A népoktatás fejlesztését pedig elsősorban azokban látja, akik hivatásuk teljesítésében közvetlen előmozdítói a kulturának, de kötelességük mulasztásával gátlói is lehetnek a műveltség szélesebb körben való terjedésének. Ezek a tanfelügyelők és a népiskolai tanítók.

Az ő működési körük részletes kifejtését mellőzi az új rendelet, ellenben olyan kardinális utasításokat tartalmaz, amelyeknek föltétlen követezése természetszerűleg magában hordja a siker magvát, mellőzése pedig időtlen időklig megakasztja utjában nemcsak a népoktatás menetét, hanem ezzel a műveltség meggyökerezését is.

A népoktatás célszerű fejlesztése azt követeli, hogy az elemi népoktatás és népművelési és nemzeti célok munkálása közben állandóan figyelemmel legyen a gyakorlati élet követelményeire és az

ifjúságot a megélhetés nehéz viszonyaira lehetőleg előkészítse. Ennek biztos elérését azonban föltételezi a kötelességét teljesítő, lelkes és buzgó, jó tanácsal szolgáló, erkölcsös életű tanítói kar, melynek nem mes példája állandóan ott lebeg a gyermekek és a szülők előtt. Föltételezi a nagy körültekintéssel bírós szigorú tapintattal működő tanfelügyelőség, amely kellő eréllyel ellenőrzi a tanítóság munkáját, megtorolja a fegyelmi kihágásokat s idejekorán eltávolítja a mételeythintő tanítót a kultúra szent csarnokából.

A rendeletnek tehát tisztán az a célja, hogy az új iskolai esztendő küszöbén kötelességükre figyelmeztesse azokat az embereket, akiknek hivatása összefort az ifjú magyarság lelkének nemesítésével, akiknek áldásos tevékenysége ezrek jövőő életére maradandó benyomást gyakorol, lelketlen mulasztása pedig akárhány erkölcsileg kevésbé szilárd alapon álló léleknek készíti elő az utat, a teljes elzúllásra.

Akkor, amikor ismételt panaszok merültek fel a népoktatás vezetése ellen a mivel akárhányszor beigazolódtott a vezetők felszínessége s lelkiismeretlensége, a mikor a hanyagság kiszámíthatatlan bajok okozójává vált, kétségtelenül szükséges volt a miniszter erélyes, de az egyszerű buzgóságában nemesen hangzó rendelete, amely úgy véljük, az új tanévben sok hasznos munkálodásnak lesz forrása.

— szeptember 11.

— Az olasz kereskedelmi szerződés, Rómából jelentik, hogy az osztrák-magyar olasz kereskedelmi szerződés perfektálása immár minden kétségen felül áll. A szerződést kedden, e hó 13-án aláírják. A szerződés tartamát tíz évre állapították meg. A szerződés főbb vonásaiban megfelel az eddigi jelentéseknek. A borkérdésben is sikerült megegyezni, de hogy milyen ez az egyezés, arról még semmitsem tudnak.

Diákok.

Az édes mama már egy héttel ezelőtt lehozatta a padlásról azt a pántvertes öreg ládát és egy öreg pök, mely a padlásablak meg a láda közt feszítette ki hálóját évek sora óta, tudományosan jegyezte meg fiatalabb szomszédjának:

— No, a kisebbik urfi is bekerül a városba. Elviszik gimnázistának.

A pántos öreg ládát a lakatos szakértőleg kijavította és a mama hozzáfogott a holmi berakosgatásához. Aggódó, gondos szívvel végezte munkáját és titokban a köny is felesillant szemében, hogy az ő kisebbik fiát beviszik a városba, idegen házhoz adják, — jaj, csak valamiben hiánya ne legyen. — A napok kegyetlenül gyorsan multak és az öreg ládát ma már egy nagyvárosi fiakkert háján láttuk, a bérkocsis lába előtt; hátul a nagy ülésen egy vidéki ur és egy vidéki urhölgy ültek, szemközt velük a leendő gimnázista.

Estefelé újból láttuk a fiakkert, a mint a vasuti állomáshoz robogott, — a láda nélkül. Az itt maradt Debrecenben. De meg a kis urfi is itt maradt, csak szüleit kísérte ki a vasúthoz. A mozdonny fűtült — és a mi diákunk egyedül maradt: idegen emberek között.

Bizony, ez furesa érzés. Sokan át-estünk rajta; de a kis diák, aki először nélkülözi a szülői ház melegét, azt hiszi, hogy nem sokáig éli túl. Pedig de-hogy nem! Egy héten belül beletalálja magát új környezetébe és némi büszkeséget érez, hogy egy olyan iskolának a tanulója, ahol az ötödik osztálytól fölfelé magazzák a diákokat.

Szép is az a diákélet. Talán legszebb szaka az átlagos ember életének. Igazi gondok nem igen gyötrik a diákembert és a szekundától való félelem nem olyan keserves állapot, mint őket azt hiszik. Sokan vagyunk, akik a legnagyobb áldozat meghozatalára képesek volnánk, ha életünkben még egyszer egy jó ropogós szekundát foghatnánk.

De mindezt nem azért mondjuk, hogy a diákok ne tanuljanak. Csak rajta, fiatal urak, nincs nagyobb gyönyörűség, mint jó diáknak lenni. Soha az életben olyan abszolút megelégedést nem tapasztal az ember, mint ha a tanárától dicséretet érdemel egy értelmes feleletéért.

Meg aztán a diákélet költészete! Van-e valaki, aki ne gondolna vissza vágyakozva a diákéveire? Gazdag és lálás esztendői azok a serdülő léleknek, amikor rózsás színben láttuk a világot.

Az iskolán túl kezdődik az élet. És az iskola, bárha feladatai közé az életre való előkészítés is tartozik, csak ritka esetben árulja el azt, mi válik egyik vagy másik tanulójaiból.

ZADOR LAJOS női ruha készitési műtermében elsőrendű gyakorlott varrónok felvételnek

uál
tói
ók
n;
os
oz
er
k.

atitit
stozsá

LAJOS VILMOS

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapesti, IV., Károlyi Városház. (Károlyi-udvar)

Jenő és a bagoly.

— Megtörtént. —

Lapunk barátja meséli a következő esetet, mint megtörtént dolgot.

Jenő barna fiú és pincér a Bikában. Ez utóbbi állapotánál fogva ismerőse a dikságnak.

A bagoly az első éves hittanhallgatók neve a debreceni kollégiumban. Most azt méltóztatnak gondolni úgy-e bár, hogy Jenő s a bagoly a Bikában találkoztak s az elmondandó esett ott történt meg. Boesánatot kérek, de csalódni tetszenek. A dolog ugyanis reggel 4 órakor történt, a mikor Jenő a bikából a Hatvan utca végén levő lakására indult. Utba esvén azonban a Dégenfeld téri Ipar kávéház, betért egy pohár szilvóriumra. Itt találkozott a fent említett bagollyal, a ki erős italközi állapotban lévén, oda szólt neki:

— Ugy-e bár ön jogász.

— Igen, negyedéves vagyok, szólt Jenő ügyesen feltalálva magát. Hamarosan összebarázkodtak. A bagoly Bürgözdtről jött, Debrecenben soha sem volt s jogással még othon sem mulatván, vendégül hívta a jóképű jogászyereket. Jenő, a ki több mulató hittanhallgatót látott, mint a hányal mulatott, eladta hogy ő szintén csak tegnap óta van Debrecsbe, Kecskemétről jött s hogy most absolválni fog. Közben szóba került a Bika is.

— Láttad már? — Kérdezte a bagoly új barátjától.

— Igen, most onnan jövök, — szólt Jenő önzetlen őszinteséggel. Este véletlenül kerültem oda. Külömben elég esinos és nagyon felkapott hely. Tudod mit, ma este találkozhatnánk a Bikában. Hét órától ott leszek.

Aztán elváltak.

A bagoly este vacsora után lakótársát, a ki vén teológus és ő s Bika látogató, elhívta egy feketére a Bikába, mert neki találkája van ott egy. derék kellemes jogászzsal, a kivel az éjjel rendkívül jól mulatott. Elmentek.

A kávéház egyik szögletén foglaltak helyet. Pár pillanat múlva Jenő is ott termet.

Parancsoljanak K'rem'ásson!

— Szerv... nyelte el a szót a a fülüg pirult bagoly. Azután betemetkezve egy ujság lapjai közé, onnan mormogta.

— Feketét!

Azt mondják, hogy ez a bagoly azóta el nem menne a Bikába semmiért sem. Azon az estén is hamar hazament, mert jogász barátja nem jelent meg. Jenő mosolyogva beszélte el a dolgot. S most a kollégium előtti akácfák alatt jól mulatnak a bagoly — találkáján.

HIREK.

* **A miniszterelnök utazása.** Tisza István gróf miniszterelnök csütörtökön elnökölt a budapesti minisztertanácsban és még az nap este elutazott a fővárosból. Első sorban Kocsárdra utazott, Szatmárvármegyébe, ahol édesanyja, özv. Tisza Kálmánné, szül. Dégenfeld Ilona grófnőt látogatta meg; innen rövid tartózkodásra átrándult Szabolcsvármegyébe, Baktára, sógorához Podmaniczky Géza báróhoz. Onnan tegnap utazott haza Gesztre. A miniszterelnök, ha csak fontos és sürgős ügyek közbe nem jönnek, Gesztről csak a hónap vége felé jó ismét Budapestre, hogy aztán ismét Gesztre utazzék, a hol a parlamenti munkálkodás megkezdéséig fog maradni.

* **A vármegyei hivatalos lapok hirdetései.** A vármegyei hivatalos lapjai eddig magán hirdetések is tettek közé, ami nagy baj volt a vidéki kisebb lapokra. A miniszter most elrendelte, hogy a vármegyei hivatalos lapjai ezentúl magán hirdetések nem közölhetnek.

* **Építőmunkások gyűlése.** A debreceni építőmunkások népes gyűlést tartottak tegnap délután az Olajútóben levő Kállai féle vendéglő udvarán. A rendőrséget Vetéssy Béla tb. kapitány és Dobos rendőrbiztos képviselte. A gyűlés elnökül Erdei Mihályt, jegyzőül pedig Dancs Lászlót választották meg. Gáll István szocialista volt az első szónok, ki 2 óra hosszáig tartó beszédben esetelte az építőmunkások nyomasztó helyzetét. Erősen kikelt a budapesti építőmesterek ellen azért, hogy átirtak az iparhatóságokhoz, hogy a kizárt munkásoknak ne engedje, hogy esetleg városunkban dolgozhassanak. Megemlékezett a szegedi építőmesterek átiratáról is, mely arról szól, hogy oly munkások ne alkalmaztassanak, kik szakszervezeteknek tagjai. Szerinte az ipartestületeknek és iparhatóságnak nincs joga ilyen dolgokba a munkásokat befolyásolni, azonban a helybeli építőmesterek, az ipartestületnél állítólag pártfogásra találtak. Ezzel egyidejűleg a hatóságról oly formán nyilatkozott, hogy Vetéssy Béla tb. kapitány két ízben is megakartta tőle a szót vonni. Majd az itteni helyzetről beszélt, nem a legkedvezőbben nyilatkozva Tóth István és Károlyi építészokról, akiknek munkásai hagyták abba a munkát. Ez utóbbi építész az ipartestületnél azt javasolta, hogy irjanak fel a miniszterelnökhöz, hogy a helybeli szakszervezeteket oszlassa fel. Áttért a munkások kivánságára, melyet az építőmesterek nem akarnak elfogadni. Az eddigi 32 fillér órai bért 36 fillérré kéri felemelni. Felolvasta végül a munkások 16 pontból álló, a munkaadókhöz szóló memorandumát, melyet a munkások elfogadtak. Kovács János volt a második szónok, ki az építőmestereknek a munkásokkal szemben való magatartásáról beszélt. E tárgyhoz még néhányan hozzászóltak, mire a gyűlés rendben véget ért.

* **Elmaradt munkásgyűlés.** A debreceni famunkások tegnap délutánra gyűlést hirdettek, melyet az Otthon kávéház udvarán akartak megtartani. De ugylátszik, hogy a feltűnő, vörös papírra nyomott felhívások nem nagy vonzerőt gyakorolhattak a munkásokra, mert a jelzett időre csak néhányan jelentek meg a gyűlést ennél fogva elhalasztották bizonytalan időre.

* **A szerb koronázás.** Mióta Szerbia királyság lett, most először fogja látni Belgrád egy koronázás történelmi színjátékát. A két utolsó Obrenovics, Milán és Sándor, nem koronáztatták meg magukat mert nem voltak koronázási jelvényeik. Sándor királyt csak 1894-ben, egy évvel proklamációja után kenték fel, mint kisurkut. Péter király azonban nagy buzgalommal igyekszik megvalósítani azt a szándékát, hogy magát megkoronáztassa, mert ez módot nyújt neki arra, hogy népéhez közelebb férjen. Azokból az ágyukból, amelyekkel száz évvel ezelőtt őse összelövöldözte a janicsárok házeit és várait, Péter király koronát és jogart öntetett, továbbá egy keresztelvényes birodalmi almát, amely a koronázási jelvények között a legremekebb. A jogart csak egyetlen ékkő díszíti egy gyönyörű nagy gyémánt, amelyet Kara Györgynek egy orosz diszkardjából törtek ki. — Skarlát vörös szerb tábornoki egyenruhában fog paripáján a király a koronázás napján, szeptember 21-én, oldalán két fiával a székesegyházba lovagolni, ahol az archimandrita és Szerbia többi négy püspöke beszenteli a jelvényeket. A beszentelés után a király maga teszi fejére a koronát, miután a püspökök vállára raktatták a gyönyörű koronázási palástot. Királyi méltóságának összes jelvényeivel díszítve fog helyet foglalni ezután a trónszéken, hogy végig hallgassa a Te-Deumot, melyet ágyukdrgése közben fog celebrálni az archimandrita.

* **Rabló rendőrjelölt.** Vakmerő rablást követett el szombat este Nagyváradon Berger Sámuel könyvkereskedő ellen egy Biró Gáspár nevű fiatalember. Berger családjával és egy fiatal emberrel sétált a főutcán, a Nagy Sándor utca sarkán jött velük szembe a támadó, ki leszakította Berger arany óraláncát, azután futni kezdett. A társaságukban lévő fiatalember a rabló után rohant, s midőn látta, hogy nem éri el a rablót, kétszer a rabló után lőtt revolverből. A revolver lövésére és a nagy zajra figyelmes lett a lakására siető, Becsei rendőrőrmester is, kivel sikerült a merénylet elfogni. Felvitték a rendőrségre, hol eleinte hamis nevet próbált bemondani, Nagy rendőr azonban ráismert, mire elmondta, hogy Biró Gáspár, nagyváradi 24 éves, kit eddig tisztességesnek ismertek. Érdekes, hogy a rabló, nemrég folyamodott a debreceni főkapitánysághoz, hogy nevezze ki rendőrnak.

* **Eltörte az ujját.** Gombos József, homok-utcai lakos hat éves kis fia tegnap délután a nagyerdei kerekese kutnál vizet akart inni. Miután senki sem volt a kutnál, ő maga ment, hogy a nagy kerekeseket elindítsa. ez sikerült is, de egy pillanatban a kerekese jobb kezét oda kapták és arról a mutató ujját letepték. A megsérült gyereket beszállították a közkórházba.

* **A kézzsoritás elmélete.** Halottuk már, hogyan lehet a szívartériának módjából a jellemre következtetni, azt is olvastuk, miféle jellembeli vonásokkal van kapcsolatban az esernyő tartása, de arról nem volt mindaddig tudomásunk, hogy a kézzsoritás különböző módjai mit jelentenek. Egy német erre is megadta a feleletet. Egész kezét adni, egész kezét elfogadni, megszorítani a kezét, ez az egyenes és becsületes ember eljárása. A hidegen számió egoista nem így tesz. Ha az kezét ad, nedvesnek, puhának, szívacsosnak érezzük szorítását. Aki csak a keze ujjait nyújtja és nem az egész kezét, az számító és lelketlen ember. Még számítóbb és még lelketlenebb az, aki csak az esetleg kezében lévő plajbászt nyújtja oda. Ez még buta ezenkívül. Akit hatalmába kerített a nagyravágyás ördöge, az mindenkinek, akiről azt hiszi, hogy kedvesebb mint ő, kegyesen három ujját nyújtja. Félnék emberek azzal árulják el magukat, hogy kezüket abban a pillanatban, a mikor megakarják szorítani, visszahúzzák, vagy hüvelykujjukat nekevítik az idegen kéznek, hogy a kézzsoritást így megrövidítsék. Annak az embernek, aki szétterpesz e t ujjal szorít kezét, nem szabad hinni. Ezek nagyjában a német ember magfigyelései. Nem érdektelenek, és alkalmasak arra, hogy bárki is ezen a nyomon folyassa magfigyeléseit. Mert az bizonyos, hogy a kézzsoritás sok mindent kifejez.

* **A hivatalnok büne.** Fővárosi tudósítónk írja: Hajdu Antal jáki születésű 30 éves hivatalnok évekként elszármazott egy minisztérium szolgálatába állott. A fiatal ember rossz társaságba keveredett, amely magával rántotta a züllésbe. A szerencsétlen ember löversenyen játszott, kártyázott, sőt egy titkos fővárosi rulettbankot is állandóan látogatott. A fizetését eljártatta, és hogy szenvedélyét kielégítse, lopott és sikkasztott. Büneire rájöttek és akkor elítélték. Ez év elején szabadult ki a gyűjtőfogházból. A lejtőre jutott fiatal embernek nem volt elég ereje, hogy új pályát válasszon magának, tehát tovább sülyedt a bűn útján. Néhány héttel ezelőtt besurrant a vallás és közoktatásügyi minisztérium levéltárába, ahol a járást jól ismerte, ott feltörte Berencsi László hivatalnok szekrényét, amelyből több ruhadarabot és egynéhány bélyeget lopott. A betörést felfedezték és mivel Hajdu Antalt aznap látták többen a minisztérium folyosóján, rája irányult a gyanu. Feljelentést tettek a rendőrségen, amely a nyomozás során megállapította, hogy Hajdu elzalogosította a lopott holmit. Ennek alapján a rendőrség nyomozza az elzüllött hivatalnokot.

* **Fridvalszky Rezső halálához.** A rendőrség most fejezte be a vizsgálatot a Fridvalszky Rezső tragikus halála ügyében. Kinyomozták, hogy azon három lovas kocsis tulajdonosa, aki állítólag elvittette őt az utcán, Sipos Sándor Ondód 93. sz. a. majoros volt, akit vasárnap délelőtt hallgatott ki Mile Pál rendőrfogalmazó. Sipos ugyanezt vallotta, mint a jelen voltak többsége, hogy lépésben kocogtatott, amikor hirtelen kanyarodással neki ment a kocsijának Fridvalszky. Erre ő azonnal megállította a kocsit és látta, hogy a kerékpáros felkelt és eltávozott. Azt hitte, nem történt baja. Csak most tudta meg, hogy összeütközés a halálát okozta. Igaz tehát az, amit mi meg-

jegyeztünk, hogy ha szabályrendelet kerülne a kerékpárosok féktelen rohanását az utcákon, akkor se a kerékpárosok nem ütnének el annyi gyalogjártót, se ez a jóra való iparos nem szállt volna korai sírba.

* **A kegyesrend új generálisa.** A kegyes tanítórend generálisa eddig tudvalevőleg Mistrangelo Alfonz firenzei érsek volt, aki az idén tavasszal Magyarországon is járt. Az érsek most lemondott rendfői tisztéről, de a pápa motuproprio felhatalmazta, hogy utódját, valamint a kegyesrend középponti kormánytanácsát ő nevezze ki. A volt generális tehát Brattina Adolfot nevezte ki rendfőnöknek, aki eddig az előkelő fiesolei kollegiumnak volt az igazgatója. Ugyanez a firenzei érsek nevezte ki a kormánytanácsát is, azaz az asszisztenseket, a kormánysegédeket és pedig a római tartomány részéről Gianforcea Rafaelt, az olaszországi tartományt Bertolotti Egied, a spanyolt és amerikai Sanchez Emánuel fogja képviselni; a rend római főprókátora Homs József. A magyarországi tartomány részéről asszisztens lett Vári Gellért, a kiváló hellenista és ujoncmester, aki magyar kegyesrendi tanárokat nevelt több, mint két évtized óta.

* **Az iparosok külön címei:** A kereskedelmi miniszter egy konkrét esetről kifolyólag kimondotta, hogy iparosok üzletük megjelölésére bizonyos címetek használhatók és azt a kereskedelmi cégjegyzékbe is bejegyeztethetik. Így például: „Első budapesti szállítási vállalat, vagy „Első erdélyi reszelő gyár”. Ilyenféle címet bárki használhat s a miniszter csupán csak azt köti ki, hogy a cím vagy jelzés az iparos személyi, vagy üzleti viszonyai tekintetében megtevesztő, vagy a tényleges üzleti viszonyoknak és a valóságnak meg nem felelő nem lehet.

* **Azok a veneciei csipkék!** Velencei főkonzulátusunk 1903. évi jelentésében felhívja a figyelmet arra, hogy velencei csipkék elnevezése alatt forgalomba kerülő csipkék túlyomó része belga és piemonti származású gyárilag előállított csipke. A hajdan nagy hírű és nagy kiterjedésű velencei csipkeiparnak ma már alig van nyoma és csak legújában állított fel az olasz kormány egy iskolát, hogy a csipkekészítést a néppel ismét megismertesse és megkedveltesse. Valódi régi velencei csipkéért az értékkel arányban nem álló árakat követelnek. A csipkéhez hasonlóan visszaélés üzetik a velencei gyöngyök, tükrök és velencei üveg-apróáru elnevezése alatt ismeretes és forgalomba kerülő iparcikkokkal, melyek nagyrésze, különösen a finomabbak, csehországi gyártmány.

* **Orvosi műszer egy asszony testében.** A szegedi kórházban a napokban műtétet végeztek Lédecziné-Ekmann Terézén, egy ármentesítő társulat gépésznének a feleségén, akinek a belsejéből egy ércsüveg távolítottak el. Az asszony az operáció után néhány napra meghalt. Lédecziné rosszakaratu daganatát első ízben ezelőtt három évvel operálták a budapesti klinikán s állítólag az apró műszert akkor felejtették volna a betegben. Az asszony az első operáció után teljesen jól érezte magát és időközben két egészséges gyermeknek adott életet, csupán második gyermekének a születése után ujultak meg a fájdalmai s ezért kellett a szegedi kórházba szállítani, ahol a műtétet végrehajtották.

Amint hiteles forrásból értesülünk, három esztendővel ezelőtt a budapesti I. számú sebészeti klinikán egy rosszindulatú daganattal jelentkezett, a mely a beteg hasának egész baloldalán, a bordától le a medencéig terjedt. Az asszony ennek a megoperálása végett már több orvoshoz fordult, akik azonban a nagy műtéti beavatkozás miatt nem merték végrehajtani. Ekkor jött Budapestre, ahol a klinikán alapozó vizsgálat után látták, hogy a daganat eltávolítható és a beteg élete legalább egy időre meghosszabbítható. A daganat eltávolítása szükségessé tette a has balfelén az összes izmok eltávolítását is úgy, hogy a daganat eltávolítása után a hasüreget csak nagyon nehezen lehetett bezárni és az elesett beleket visszahelyezni. A hasüreg az utókezelés folyamán széjjel is nyílt. Ha az a csipő egyáltalán a klinikán került a betegbe, úgy az sem zárható ki, hogy az talán az utókezelés folyamán történt. Azóta három esztendő telt el és a beteg a klinikán többé nem jelentkezett, de úgy halljuk, hogy a Szegeden megéjtett részleges boncolás kiderítette volna, hogy a beteg halála és az eszköz között oki összefüggés nincsen s azért sokkal valószínűbb, hogy az asszony inkább azon rosszindulatú daganat valamely kiújulásának következtében halt meg. Ilyen kiújulások bármely belső szervben felléphetnek és ily rosszindulatú alképletek kiirtása után, amint általánosan ismeretes, nagyon gyakoriak.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképészeti műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatban.

x Legjobb szabású férfi divat ingek 1 frt 5 7 frt. és 2 frt. 2. 50. Feketénél.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

TÁVIRATOK

Szélcsend a harctéren.

Pétevár, szept. 11. Kuropatkin tábornok jelenti a cárnak 10-ikéről: Jelentéktelen összeütközéseket kivéve, a melyek orosz és japán őrszolgálatok között voltak és melyeknél veszteségeket nem szenvedtünk, ma nem volt harc.

Orosz erőlködés.

Pétevár, szept. 11. Miklós cár az odesszai katonai kerülethez tartozó Besz-Arábia-Jekaterinoszlav és Tauria kormányzóságok 23 kerületében behívta a tartalékos legénységet és az egész birodalomban szolgálatra rendelte be a tartalékos tisztek egyik kategóriáját.

A pestis fenyeget.

Konstantinápoly, szept. 11. A Smyrnából jövő provenienciákra orvosi vizsgálatot és fertőtlenítést rendeltek el, mert a városban két pestis-gyanús megbetegedés történt.

Az Albán rablók.

Konstantinápoly, szept. 11. Monasztirból két zászlóalj indult állítólag Dibrébe, valószínűleg, hogy az albán rablók ellen működő bizottságot támogatssa.

A legjobb arc-
széplítő szer a

SERAIL-ARCZENŐGS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

Serail-szappan.
Epe-szappan.

Kitűnő toillet szappa-
nok a kenőes haszná-
láshoz

Serail-crème. nappali használatra.

Seail-puder. Kiváló finom arezpor
három színben, fehér, rózsza és krém
1 doboz ára 1 korona.

Szerail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerész

Araden, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerészben.

SPECIALISTA

sérvkötőkben

Keleti-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pellotával, a legtökéletesebb a maga nemében. Nem esuszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő fekvése által felülmal minden más gyártmányt.

Á r a k :

Egyoldalu — 12 korona.

Ujdonság! Kétoldalu — 24 korona.

Cs. és kir. szab. Keleti-féle „Gummi-sérvkötő“

szarvasbőr védővel és biztonsági övvel különösen gyenge és nyomást nem kedvelő egyéneknek kitűnő szolgálatot tesz, éjjeli használatra melegen ajánlható

Ára: Egyoldalu 10 korona. — Kétoldalu 20 korona.

Sérvkötők

valódi angol acél rugóval egyszerű de igen szolid és tartós kivitelben! Árak 6—8—10 korona.

Testgyógyászati gyáramban teljes jótállás és legjutányosabb árak mellett készülnek továbbá

Műláta és műkezek amputáltak részére.
Műtüzek és egyenes lártók ferdennöttek részére.

Irá és lámgépek, csomb-, térd- és bokazüzlét gyógyításnál stb. Haskötők, gyomorhaj, vándorvese, köldöksérv és lógó has ellen 7—24 koronáig.
Havibajtók 5—11 koronáig, Gumigörresér narisnyák, 3—15 koronáig, heretartók, 0.50—4 koronáig (Suspensor) stb.

Legújabb szerkezetű

Betegtoló-kocsik és székek

láb-laddorék és rokkantak számára elismert legjobb minőség, eredeti gyári árak mellett!

Ujdonság Igen célszerű

Cs. és ko. sz. szagtalan higiénikus szobaürszék (cset) legrentesen zárható fedéllel

sejt-papír-tartók, eredeti angol kloset-papíros, higiénikus köpöcsészék, irrigátorok, fecskendőgtömlők, inhaláló-gépek, póscsapok (katheter) valamint a betegápoláshoz és betegkényelemhez való összes cikkek gyári raktára.

Fontos cséplőgéptulajdonosok részére!
Gummi! Valódi francia óvszer-különlegességek eredeti párisi csomagolásban orvosilag ajánlva! Feltétlenül biztos és ártalmatlan Árak Gummi 2—12 koronáig. Hálóból 6—12 koronáig.

Női óvszerek (Pessarium oclusivum) Mensinga tanár új módszere szerint, több mint 100-szor használatra. Orvosi rendeletre adatik ki Ára kor. 3—5. Bevezető készülék hozzá kor. 3—4. Női biztonsági szivacs, ára tucatonként kor. 4—12.
Legújabb 1903—4. évi körülbelül 3000 díszes brát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett küld ingyen és bérmentve.
Uj! Auto Vaginal Spray! Uj! a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.—

Keleti J., műszergyáros Budapest, IV. Koronaherceg-u. 17.

(a főtisztelendő Servita-rend zárda-palotában.)

Gyár: Központi városház. Alapítva 1878.

Figyelmeztetés! Ezen hirdetésre való vontakozással, továbbá ezen hirdetésben közzétett képekkel 20 kor. felüli bevásárlásnál — Gummiáraknál 20 szágzaleányi kedvezményt nyújtok.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégénél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével ajánlják kitűnő minőségű fiú és leány fehérneműket

harisnya, kötények, matrácok, paplanok stb. stb. nagy raktárát. Intézetbeli növendékeknek előírás szerint.

Határozott árak!

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, görcs, és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a hatyru szabad gyógyszerészben.

Iskolás

fiúk és leányok

részére kész fehérneműek, ágyneműek, matrác, ágysteritők paplanok, flaneltakarók, harisnyák és zsebkendők nagy választékban és csakis elsőrendű minőségben

Kardos Lászlónál
Debrecen, Kossuth-u. 9.

Bortermelők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferenc-utcán fönnálló gépműhelyemben újtalálmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtók és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó falányérral van ellátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törkely egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban de olcsó árakban kapható.

Szives pártfogást kérek, tisztelett

Preizler Mór

műlakatos és gépjavitó műhelye